

Special

Stop Huiselijk Geweld

'Praten doet geen pijn'

Samenwerkingsverband van Marokkaanse Nederlanders

Voorwoord

Huiselijk geweld is een groot probleem. Het heeft zeer ernstige gevolgen voor individuen, gezinnen en als gevolg daarvan voor de hele maatschappij. Huiselijk geweld komt voor onder alle bevolkingsgroepen. Het is dan ook een probleem dat door iedereen serieus genomen dient te worden. Wij zijn als samenleving verplicht om stappen te ondernemen ter bestrijding van dit probleem en ter bescherming van de slachtoffers.

De overheid neemt huiselijk geweld zeer serieus en heeft onderzoeken laten verrichten naar de aard en omvang van huiselijk geweld en naar de ideeën die erover bestaan. Deze onderzoeken zijn gedaan onder verschillende bevolkingsgroepen in Nederland, autochtoon en allochtoon. De resultaten van de verschillende onderzoeken zijn zorgwekkend en nopen tot stappen om huiselijk geweld aan te pakken.

De Volksgezondheidsmonitor van 2010 van de GG&GD in Utrecht wijst uit dat 7% van de Utrechtse bevolking aangeeft ooit slachtoffer te zijn geweest van huiselijk geweld. Vanwege het onderwerp is hier waarschijnlijk sprake van onderrapportage. Van de totale omvang van huiselijk geweld wordt altijd slechts een beperkt deel bij de politie geregistreerd. Dit heeft te maken met de aangiftebereidheid van slachtoffers.

De gemeente Utrecht heeft de aanpak huiselijk geweld integraal opgepakt door zorgmeldingen in een district overleg huiselijk geweld te organiseren en behandelen met alle relevante partners, van politie en justitie tot aan het maatschappelijk werk. In het overleg worden signalen en meldingen ingebracht en besproken en wordt bepaald welke partij/organisatie de melding oppakt en met het kwetsbare gezin aan het werk gaat.

Het afgelopen jaar is het aantal aangiften huiselijk geweld in de stad Utrecht gestegen met 32%.

Voor een groot deel vindt deze stijging plaats in Overvecht en Zuidwest. In Overvecht lijkt deze stijging vooral te herleiden tot een toename van de aangiftebereidheid. De toename van huiselijk geweld is het grootst in de wijk Zuidwest

(+104%). In Overvecht en Noordwest worden de meeste aangiften van huiselijk geweld geregistreerd. Dit zijn tevens de wijken waar een concentratie is van Marokkaanse Nederlanders.

De gemeente Utrecht constateert dat een deel van de gezinnen met een Marokkaanse afkomst niet altijd voldoende bereikt wordt. Het blijkt lastig om contact te krijgen en deze groep in de hulpverlening te krijgen en te behouden. Er lijkt in het bijzonder onder deze groep sprake van schaamte en het taboe om huiselijk geweld te onderkennen als probleem. Vanwege zijn verdiepende kennis op het gebied van huiselijk en eergelateerd geweld en de contacten met de Marokkaanse gemeenschap, heeft de gemeente Utrecht het SMN gevraagd mee te werken aan de preventie van huiselijk geweld en het vraagstuk bespreekbaar te maken en uit de het taboesfeer te halen.

Het SMN ziet huiselijk geweld als probleem en wil investeren in een aanpak die hulpverleners ondersteunt in het bereiken van genoemde gezinnen. Daarnaast wil het SMN investeren in preventie om huiselijk geweld bespreekbaar te maken. Van 1 september 2011 tot juli 2012 voert het SMN het project 'Praten doet geen pijn' uit. Het doel ervan is het bespreekbaar maken van huiselijk geweld in Marokkaanse kring door onder andere het doorbreken van taboe rondom dit onderwerp en het aanreiken van methodieken die praten over huiselijk geweld makkelijker maken voor zowel slachtoffers als daders.

In de komende maanden organiseert het SMN een serie activiteiten om met sleutelpersonen en, vertegenwoordigers van Marokkaanse organisaties het onderwerp huiselijk geweld bij de Marokkaanse gemeenschap onder de aandacht te brengen. Daarnaast wordt een poule van sleutelpersonen/experts getraind om als mediator te fungeren richting maatschappelijke instellingen via het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld.

Als aftrap van het project ligt de SMN-special over huiselijk geweld voor u. Wij hopen dat u als lezer en belangstellende uw bijdrage zult leveren om huiselijk geweld onder Marokkaanse Nederlanders bespreekbaar te maken en te bestrijden en dat deze uitgave u hiervoor de nodige inspiratie en informatie biedt.

Colofon

Uitgave

Samenwerkingsverband van Marokkaanse Nederlanders (SMN)
Postbus 14172, 3508 SG Utrecht
Telefoon: 030 2367327
Fax: 030 2369118
E-mail: info@smn.nl
Internet: www.smn.nl

Redactie: SMN

Vormgeving en drukwerk:
AWB Computing, Utrecht

Samenwerkingsverband van Marokkaanse Nederlanders

© SMN, november 2011

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

- 2 Voorwoord
- 3 Aan de slag met aanpak huiselijk geweld
- 4 Ontwikkeling aangiften met huiselijk geweld per wijk augustus 2011
- 5 'Praten doet geen pijn'
- 6 Advies en steunpunt huiselijk geweld stad en regio Utrecht
- 7 Openhartige uitspraken uit Marokkaanse kring
- 8 Praat voordat het geweld toeneemt en er geen oplossingen meer zijn
- 9 Hulp bij huiselijk geweld
- 11 العنف الأسري، المظاهر و الأسباب و النتائج و طرق المواجهة
- 12 Over het SMN

Aan de slag met aanpak huiselijk geweld

Huiselijk geweld komt in alle lagen van de bevolking voor. Het gaat vaak om kwetsbare gezinnen waar sprake is van weinig inkomen, werkloosheid, een laag opleidingsniveau en psychische problemen. Sommige etnische groepen komen relatief vaak voor in de cijfers van de politie en het Openbaar Ministerie. Dit is ook niet vreemd, want juist deze groepen bevinden zich relatief vaak in een gemarginaliseerde positie.

Monitor

Uit de 'Monitor Huiselijk Geweld 2010' (gemeente Utrecht, juli 2010) over het jaar 2009 is gebleken dat in de wijken Overvecht, Noordwest en Zuidwest de meeste incidenten en meldingen huiselijk geweld zijn geregistreerd. De toename van huiselijk geweld is het grootst in de wijk Zuidwest (+104%). In Overvecht en Noordwest worden de meeste aangiften van huiselijk geweld geregistreerd. Dit zijn tevens de wijken met een concentratie van Marokkaanse Nederlanders.

De gemeente Utrecht constateert dat de reguliere hulpverlening een deel van de gezinnen met een Marokkaanse afkomst niet altijd voldoende bereikt. Ze worden ook relatief veel besproken in de zorgoverleggen huiselijk geweld. Het blijkt lastig om contact te krijgen met deze groep en hen in de hulpverlening te krijgen en te houden. Er lijkt in het bijzonder onder deze groep sprake van schaamte en een taboe om huiselijk geweld te onderkennen als probleem. Om dit onderwerp bespreekbaar te maken onder Marokkaanse bewoners, is

de gemeente Utrecht met het Samenwerkingsverband van Marokkaanse Nederlanders, SMN, aan de slag gegaan. De gemeente heeft het SMN in de arm genomen vanwege haar expertise met het bespreekbaar maken van moeilijke onderwerpen in de Marokkaanse gemeenschap.

Convenant

Het fundament onder de aanpak van huiselijk geweld in Utrecht is het Convenant Huiselijk geweld. Dit is in 2006 is getekend door de Burgemeester van Utrecht, Openbaar Ministerie, politie, Bureau Jeugdzorg, Raad voor de Kinderbescherming, Advies- en Steunpunt Huiselijk Geeld (ASHG), zorginstellingen en maatschappelijke organisaties.

Door concrete afspraken in het convenant is het mogelijk een sluitende aanpak te creëren rond (potentiële) daders, slachtoffers en getuigen van huiselijk geweld.

De regie voor de aanpak huiselijk geweld ligt bij de gemeente en komt tot uitdrukking

in taken als beleidsvorming, onderzoek, stimulering van samenwerkingsverbanden, aanspreken van partners en ontwikkeling van programma's.

Het Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld, ASHG, heeft in de uitvoering van de aanpak een adviserende frontoffice taak voor alle direct betrokkenen en een coördinerende taak richting samenwerkingspartners. Ook verzorgt het ASHG de scholing en voorlichting voor partners en anderen.

De gemeente, hulpverleningsinstellingen en partners in het Veiligheidshuis werken nauw met elkaar samen om zowel de strafrechtelijke aanpak als het zorggedeelte vorm te geven.

Utrecht kiest voor een aanpak die continue in ontwikkeling is en afgestemd wordt op wetgeving én maatschappelijke ontwikkelingen. We kijken naar wat wel en niet werkt en stellen daar waar nodig bij. Denk hierbij ook aan wetgeving zoals het tijdelijk huisverbod, de rol van de vader in het gezin en mannen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld. Ook kinderen die slachtoffer of getuige zijn van huiselijk geweld verliezen we niet uit het oog.

Kortom, samen maken we vuist tegen een huiselijk geweld!

Fadua Azrar

*Beleidsadviseur aanpak huiselijk geweld
Gemeente Utrecht, Dienst Maatschappelijke
Ontwikkeling*

Ontwikkeling aangiften met huiselijk geweld per wijk, augustus 2009-2011

Aantal aangiften van geweld waarbij sprake is van huiselijk geweld

	stand (maand)			cumulatief (periode)			
	augustus 2011	augustus 2010	augustus 2009	t/m aug 2011	t/m aug 2010	t/m aug 2009	
1 Utrecht- west	1	1	1	1 Utrecht- west	26	20	30
2 Utrecht- noordwest	10	10	10	2 Utrecht- noordwest	64	71	63
3 Overvecht	14	9	9	3 Overvecht	67	64	90
4 Utrecht- naardoost	4	2	2	4 Utrecht- naardoost	17	20	22
5 Utrecht- oost	2	3	3	5 Utrecht- oost	18	15	9
6 Binnenstad	1	2	2	6 Binnenstad	20	20	17
7 Utrecht- zuid	4	5	5	7 Utrecht- zuid	24	17	19
8 Utrecht- zuidwest	7	4	4	8 Utrecht- zuidwest	41	45	52
9 Leidsche Rijn	6	7	7	9 Leidsche Rijn	29	28	17
10 Vleuten- De Meern	6	3	3	10 Vleuten- De Meern	33	14	30
Utrecht	55	47	47	Utrecht	339	314	349

Aantal incidenten van geweld waarbij sprake is van huiselijk geweld
Er komen jaarlijks ongeveer 800 meldingen van huiselijk geweld binnen!

	stand (maand)			cumulatief (periode)			
	augustus 2011	augustus 2010	augustus 2009	t/m aug 2011	t/m aug 2010	t/m aug 2009	
1 Utrecht- west	1	2	1	1 Utrecht- west	29	22	31
2 Utrecht- noordwest	12	15	8	2 Utrecht- noordwest	76	83	70
3 Overvecht	14	11	10	3 Overvecht	73	70	96
4 Utrecht- naardoost	5	3	4	4 Utrecht- naardoost	19	25	23
5 Utrecht- oost	2	4	2	5 Utrecht- oost	21	17	9
6 Binnenstad	1	2	7	6 Binnenstad	23	26	19
7 Utrecht- zuid	5	5	4	7 Utrecht- zuid	28	18	21
8 Utrecht- zuidwest	9	4	4	8 Utrecht- zuidwest	43	51	55
9 Leidsche Rijn	7	8	3	9 Leidsche Rijn	32	24	17
10 Vleuten- De Meern	6	3	7	10 Vleuten- De Meern	33	21	30
Utrecht	62	57	50	Utrecht	377	357	371

Tabel 1

het betreft hier aangiften van huiselijk geweld door slachtoffers zelf.

Tabel 2

het betreft hier aangiften van incidenten waarbij sprake is van huiselijk geweld die door omstanders of slachtoffers gedaan zijn

Gemeente Utrecht

‘Praten doet geen pijn’

Op 1 september is het Samenwerkingsverband van Marokkaanse Nederlanders (SMN) gestart met het project ‘Praten doet geen pijn’. Het project richt zich op de aanpak van huiselijk geweld binnen de Marokkaanse gemeenschap in Utrecht. Het project is een initiatief van het SMN in samenwerking met de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Utrecht.

Het project loopt door tot 1 juli 2012. In die periode zal het project in diverse Utrechtse wijken in samenwerking met lokale zelforganisaties, sleutelpersonen, lokaal bestuur en maatschappelijke instellingen worden uitgevoerd.

Waarom het project?

Huiselijk geweld – zowel fysiek als mentaal – komt in alle culturen en gemeenschappen voor. Ook binnen de Marokkaanse gemeenschap is het geen onbekend verschijnsel. Het SMN vindt alle vormen van geweld onacceptabel, ook huiselijk geweld. Er zijn geen excuses voor het slaan en vernederen van mensen, zeker niet in je eigen huis waar iedereen zich veilig moet voelen. Om huiselijk geweld te voorkomen en te bestrijden is meer nodig dan mooie woorden. Het vraagt om actie. Daarom nemen wij stelling tegen huiselijk geweld met het project ‘Praten doet geen pijn’.

Wij benaderen dit vraagstuk met een visie gebaseerd op vrijheid, veiligheid en respect. In onze aanpak richten wij ons op positieve eigenschappen zoals fatsoen, broederschap, dienstbaarheid en zorg voor eigen gezin en familie. Ook waarden als vriendschap, eerlijkheid, trouw en loyaliteit zijn belangrijk voor goede onderlinge relaties ongeacht leeftijd en sekse.

Het SMN put daarbij kracht uit zijn opgebouwde expertise met het bespreekbaar maken van taboe-onderwerpen binnen de Marokkaanse gemeenschap. Centraal daarin staat het uitgangspunt dat alleen samenwerking met organisaties en sleutelpersonen uit die gemeenschap zelf tot resultaten kan leiden.

Voor wie is het project bestemd?

Het project richt zich in eerste instantie op zelforganisaties, netwerken en sleutelpersonen binnen de Marokkaanse gemeenschap in Utrecht. Daarnaast richt het project zich op

politie, hulpverlening, welzijnsorganisaties en andere maatschappelijke instellingen die te maken hebben met slachtoffers (of daders) van huiselijk geweld.

Aanpak

Het project ‘Praten doet geen pijn’ bestaat uit twee onderdelen:

1. een preventieve aanpak in Marokkaans-Nederlandse gezinnen om huiselijk geweld in eigen kring bespreekbaar te maken;
2. een poule van experts die professionals van verschillende instanties in staat stelt om vanuit het gemeentelijk zorgoverleg contact te leggen met kwetsbare gezinnen en personen voor het op maat kunnen bieden van de nodige hulp en zorg.

Doelstellingen van het project

- Bewustwording stimuleren
- Weerbaarheid vergroten
- Zelfredzaamheid versterken
- Inzicht geven in de signalering
- Samenwerking organiseren
- Ontwikkeling van een overdraagbare aanpak

Beoogde resultaten

- 12 Marokkaanse organisaties hebben deelgenomen aan de preventiebijeenkomsten en hebben zich geëngageerd aan de aanpak van huiselijk geweld (netwerkrealisatie);
- 500 personen uit de Marokkaans-Nederlandse gemeenschap hebben deelgenomen aan bijeenkomsten waarin huiselijk en eengerelateerd geweld bespreekbaar wordt gemaakt en hebben kennis van de

mogelijkheden voor het melden en tegen gaan van huiselijk- en/of eengerelateerd geweld (mentaliteitsverandering en bewustwording);

- 200 personen uit de gemeenschap zijn bekend met gedragsalternatieven rond huiselijk en eengerelateerd geweld, waarvan 20 personen gedragsalternatieven kunnen toepassen (vergroten weerbaarheid);
- er is een poule van 8 sleutelpersonen die in samenwerking met hulpverlenende instanties vanuit het gemeentelijk zorgoverleg contact leggen met moeilijk bereikbare (en kwetsbare) gezinnen en personen.

Activiteiten

Om deze resultaten te bereiken organiseert het SMN onder andere de volgende activiteiten:

- rondetafelgesprekken voor én met lokale vertegenwoordigers van Marokkaanse zelforganisaties, sleutelpersonen en professionals;
- voorlichtingsbijeenkomsten voor de achterban van de zelforganisaties;
- een trainingstraject voor sleutelpersonen;
- informatie- en voorlichtingsmateriaal;
- ondersteuning van lokale zelforganisaties bij het opzetten van een netwerk met instellingen in de gemeente.

Wat kunt u doen?

Ook u kunt als lid van een zelforganisatie of als professional een bijdrage leveren aan de aanpak van huiselijk geweld. Uw bijdrage is van cruciaal belang. U hebt immers het vertrouwen om dit onderwerp binnen uw omgeving aan de orde te stellen. U kunt een stimulans geven aan het bewustwordingsproces voor de aanpak van huiselijk geweld. U kunt uw omgeving daarin ook begeleiden, coachen, adviseren en bemiddeling organiseren.

U kunt bij het SMN terecht

Het SMN wil u helpen en ondersteunen om uw rol op zowel inhoudelijk als organisatorisch vlak goed te kunnen oppakken. Ook kunt u bij ons terecht voor contacten met instellingen die actief betrokken zijn bij de aanpak van huiselijk geweld in Utrecht zoals de gemeente, de politie, het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld, de opvang, de jeugdzorg, de GGD en andere maatschappelijke instellingen.

Advies- en steunpunt huiselijk geweld stad en regio Utrecht

Steunpunt

Iedereen is wel eens kwaad. Echter, er ontstaat een probleem wanneer de woede mentaal of fysiek wordt gericht op de partner, vriendin, vriend, kind of ouders. Door iemand te slaan, uit te schelden, te vernederen of te misbruiken wordt veel schade aangericht.

Geweld sluipt vaak langzaam een relatie binnen. Het ontstaan van geweld komt onder andere voort uit een gevoel van machteloosheid, maar is nooit goed te praten.

Schaamte en angst zijn twee redenen waarom mensen/slachtoffers van (huiselijk) geweld niet graag spreken over het onderwerp. Hierdoor voelen mensen/slachtoffers zich vaak eenzaam en duurt de situatie waarin ze zich bevinden vaak erg lang. Maar huiselijk geweld komt vaak/vaker voor dan door slachtoffers wordt gedacht en om zelf uit een situatie van geweld te komen moeten angst en schaamte overwonnen worden.

In veel families zet het geweld zich van de ene op de andere generatie door. Voor een leven zonder geweld zijn er in het hele land Steunpunten Huiselijk Geweld opgericht.

Voor iedereen

Het Steunpunt Huiselijk Geweld is er voor alle mensen die hun verhaal willen vertellen; slachtoffers, plegers, kinderen, familie en burens. Jong en oud, mannen en vrouwen uit alle lagen van de bevolking en uit alle culturen. Daarbij geeft het Steunpunt Huiselijk Geweld advies aan beroepskrachten die te maken hebben met cliënten die slachtoffer zijn van of te maken hebben met huiselijk geweld. De ervaren hulpverleners van het steunpunt helpen om passende hulp te vinden en ze bieden een luisterend oor, denken mee over oplossingen en geven advies op welke manier het geweld bespreekbaar gemaakt kan worden of gestopt kan worden. Ook leggen ze uit wat er gebeurt als er aangifte wordt gedaan bij de politie.

Hulp, advies en ondersteuning

Bij het Steunpunt Huiselijk Geweld kun je terecht voor:

- *Telefonisch advies (anoniem)*
- *Advies per mail*
- *Spreekuur*
- *Begeleiding om geweld in je relatie te stoppen (individueel of samen met je partner)*
- *Doorverwijzing naar andere hulpverlening*
- *Opvang, als je veiligheid van jezelf en je kinderen in gevaar is*

Samenwerking

Het steunpunt werkt samen met een groot aantal organisaties uit verschillende sectoren zoals: maatschappelijk werk, welzijn, verslavingszorg, geestelijke gezondheidszorg/welzijn, pleger hulpverlening, politie en justitie.

Personen die in aanraking komen met de politie vanwege huiselijk geweld worden door de politie aangemeld bij het Steunpunt Huiselijk Geweld. Het steunpunt neemt dan contact op om hulp te bieden bij het stoppen van geweld.

Voorlichting en Training

Iedereen die behoefte heeft aan voorlichting, scholing of training over huiselijk geweld kan contact opnemen met het Steunpunt. Er is een breed aanbod, aan activiteiten, van korte voorlichtings-bijeenkomsten tot aan trainingen van 2 of 3 dagen.

Advies- en Steunpunt

Huiselijk Geweld Utrecht

Herenstraat 28, 3512 KD Utrecht
Bel: 0900 2300 300. Of kijk op de website:
www.huiselijkgeweldutrecht.nl of:
www.shginfo.nl

Openhartige uitspraken uit Marokkaanse kring

Jamila Cortet
Cortet Advocaten
Bezoek adres: Acaciastraat 3,
3551 BD Utrecht

Geweld is een uiting van frustratie

Huiselijk geweld is een zeer precare en onhoudbare situatie waarbij - behalve de ruziënde partijen - veelal ook kinderen, familieleden en bezorgde vrienden en burens betrokken zijn. Een situatie waarin leed, pijn, verdriet, angst en schaamte de boventoon voeren. Een situatie die de betrokkenen met alle 'geweld' verborgen proberen te houden voor de buitenwereld. Een situatie waaraan

zo snel mogelijk een einde dient te komen. Het klinkt zo eenvoudig en dat is het ook!

Maar hoe maak je een einde aan een geweld-dadige situatie zonder zelf geweld in te zetten? Bestaat er een wondermiddel dat kan worden ingezet of is het inschakelen van politie en justitie onvermijdelijk? Zorgt dit niet juist voor escalatie?

Allemaal vragen waarop ik helaas geen pasklaar antwoord heb. Echter, wanneer we weten en erkennen dat de dialoog de aangewezen manier is om met alle betrokkenen in contact te blijven, dan zal ook in de dialoog moeten worden gezocht naar een

oplossing voor huiselijk geweld. Zolang partijen kunnen praten over hun gevoelens en frustraties en het gevoel hebben dat er daadwerkelijk naar hen wordt geluisterd, zal de kans op gebruik van geweld sterk afnemen. Geweld is immers een uiting van frustratie.

Het gesprek aangaan is een stap in de goede richting om te komen tot oplossingen zonder dat het geweld toeneemt. Het klinkt heel eenvoudig en dat is het ook: praten is de sleutel! Praten over gevoelens en frustraties zonder dat schaamte daaraan in de weg staat, praten over de oorzaak van de problemen en praten over gewenste oplossingen en veranderingen.

Nawal Rakraki

Werkzaam bij de afdeling Welzijn van de gemeente Veenendaal

We zijn het er allemaal over eens dat huiselijk geweld een groot probleem is dat tegenwoordig helaas nog veel voorkomt. Zo willen we allemaal dat huiselijk geweld bespreekbaar gemaakt wordt, maar beseffen we niet hoe moeilijk dat kan zijn. Huiselijk geweld zal alleen maar toenemen als het slachtoffer zwijgt en nergens hulp weet te vinden. Oplossingen komen niet vanzelf, maar moeten worden gemaakt.

Om tot een oplossing te komen is het onder andere belangrijk om vroegtijdig het gedrag van het slachtoffer en de situatie te signaleren. Leraren, vrienden, burens, mensen op de sportclub etc. hebben vast wel eens iets aan het uiterlijk of gedrag van een slachtoffer opgemerkt dat opvallend afwijkt van wat normaal is. In principe zouden zij de taak moeten hebben om dit te signaleren en in de gaten te houden.

Door in aanraking te komen met onderwerpen/activiteiten rond de bestrijding van huiselijk geweld - via voorbeelden en/of eigen ervaringen - weet het slachtoffer met wie hij het kan hebben over het geweld dat hem/haar is aangedaan. Dit doorbreekt de eenzaamheid van slachtoffers. Natuurlijk moet men er niet vanuit gaan dat tijdens één gesprek alles kan worden opgelost. Zonder actief te luisteren naar het slachtoffer, komt er ook geen oplossing.

Communicatie binnen de Marokkaanse gemeenschap

Ook binnen de Marokkaanse gemeenschap komt huiselijk geweld vaak voor. Ruzies binnen een gezin kunnen al snel uitlopen op fysieke uitlatingen, waar beginsel het slachtoffer niet weet hoe en waar hij/zij hulp moet zoeken. Hierbij kunnen bedreigingen binnen het gezin een rol spelen, maar ook schaamte voor het ontdekken door anderen. De Marokkaanse cultuur hecht veel waarde aan 'eergevoel'. Het bespreekbaar maken van huiselijk geweld is dan ook lastig. Praten met anderen is meestal niet direct wat als eerste opkomt bij de slachtoffers van huiselijk geweld. Al is daar wel behoefte aan.

Belangrijk is dat het slachtoffer zelf open moet staan voor die hulp. Wanneer het slachtoffer niet meewerkt, kan er geen oplossing worden gevonden. De talloze vormen van hulpverlening hebben geen interculturele sensitiviteit. De drempel om van deze hulpverlening gebruik te maken ligt dan ook te hoog. Praten over huiselijk geweld door de Marokkaanse gemeenschap kan de laagdrempeligheid bevorderen en interculturele sensitiviteit vergroten.

Door gesprekken te voeren met het slachtoffer komt men achter de situatie. Deze gesprekken hoeven bij beginsel niet direct over huiselijk geweld te gaan. Allerlei alledaagse onderwerpen zijn geschikt. Door in te spelen op de behoeftes van het slachtoffer kan een 'echt' gesprek ontstaan. Hierbij is het belangrijk dat de hulpverlener zelf voorbeelden en ervaringen aangeeft. Hierdoor heeft het slachtoffer het gevoel dat hij/zij niet eenzaam is en toch zijn of haar verhaal bij iemand kwijt kan.

Communicatie kan problemen oplossen en brengt mensen nader tot elkaar. Problemen rond de opvoeding zullen nooit worden opgelost, als er niet wordt gecommuniceerd. Als er alleen een persoon op de hoogte is van het probleem, dan staat deze in principe machteloos. Ik ben van mening dat er binnen onze gemeenschap, over allerlei onderwerpen meer gecommuniceerd moet worden. Er zijn diverse organisaties die taboes binnen de Marokkaanse gemeenschap bespreekbaar willen maken, maar er is geen sprake van eenheid.

Door samenwerking met diverse partijen na te streven, wordt er een band gecreëerd die het mogelijk maakt om met elkaar open gesprekken te voeren en samen naar oplossingen te zoeken.

Abdelmajid Khairoun

Voorzitter Omar el Faroeq moskee te Overvecht

Geweld kent geen grenzen

Ik krijg regelmatig klachten van mensen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld. De verhalen variëren van een meisje die door haar broer wordt geslagen tot een vader die niet goed kan omgaan met zijn agressie, waarvan zijn kinderen en/of vrouw de dupe worden. Al deze mensen durven geen aangifte bij de politie te doen om zaken niet te verergeren en het probleem niet groter te maken. Dit komt door de angst voor roddels, achterklap en gezichtsverlies. Huiselijk geweld speelt zich thuis af, maar alles van buiten kan effect hebben op de status, de positie, en de integriteit van het gezin en de familie. Dit maakt het extra moeilijk om met dit soort zaken naar buiten te komen.

Een bijzonder verhaal dat mij heeft geraakt gaat over een moeder die door haar zoon wordt geslagen.

Deze moeder, van boven de 60 jaar, wordt gedwongen om nog hard te werken als schoonmaakster, zodat ze geld aan haar verslaafde zoon kan geven.

Als ze haar zoon geen geld geeft, dan wordt ze flink door hem geslagen. Huiselijk geweld is haar dan ook totaal niet onbekend. De vrouw belde mij om te vragen of de Imam en de mensen in de moskee voor haar en haar zoon een Dua, dat wil zeggen, een smeekbede wilden verrichten. Een smeekbede voor het stoppen van het geweld in huis.

Dit heeft heel veel emotie in de moskee en de gemeenschap los gemaakt. Wij hebben geprobeerd om haar te helpen, maar helaas wil de moeder anoniem blijven. Wel vraagt ze continu dat men smeekbedes voor haar verricht. Voor haar is dat haar enige hoop. Op een dag kreeg de politie een melding van de burens. Ze hoorde geschreeuw en alarmerende geluiden. De interventie van de politie heeft gelukkig een einde aan deze mishandeling gemaakt. Er is gewerkt aan de agressie en verslaving van deze jongen, waardoor hij zich uiteindelijk door de inzet van verschillende partijen heeft laten helpen. Mijn oproep aan de slachtoffers en geweldpleger is, laat je helpen en loop er niet voor weg.

Nissrin Dkhissi

Student- assistent bij de Onderwijskundige Dienst Universiteit Twente

"Je komt thuis van een leuke dag shoppen met je vriendinnen, maar zodra je de deur achter je sluit word je meegesleurd naar binnen en begint er een reeks aan scheldwoorden. Woorden die je eerder hebt gehoord, maar ook nieuwe kwetsende woorden. En om die woorden kracht bij te zetten, krijg je ook wat stoten om jouw gedrag af te leren."

"Ondanks sociale druk, wel of niet verwesterd zijn, wel of niet streng gelovig zijn, is de dialoog essentieel in het aanpakken van problemen/ huiselijk geweld. Wees niet bang en open je mond! Door huiselijk geweld bespreekbaar te maken is het mogelijk om betere methoden te ontwikkelen, zodat gezinnen in nood goed geholpen kunnen worden. Laat je stem niet verloren gaan en wees een boegbeeld voor anderen. Zeg nee, tegen huiselijk geweld!!"

Najib Mouaouine

Docent aan het Meander College in Zwolle

"Als je thuis opgroeit in een omgeving waarin je ziet dat volwassenen hun gevoelens uiten door een ander te slaan, leer je ook niet je gevoelens te uiten op een vreedzame manier. Dit zal zijn weerslag hebben op jou, je familie, je vrienden en de samenleving. Je zult naar anderen onzeker en agressief zijn, omdat je niet hebt geleerd om te luisteren en te praten. Je zult moeilijker openstaan voor de kansen op de ontwikkeling op school."

Praat voordat het geweld toeneemt en er geen oplossingen meer zijn

In de liefde kies je niet voor niets voor elkaar. Je kiest voor elkaar om samen gelukkig te zijn en je leven met elkaar te delen en om elkaar in voor- en tegenspoed te steunen. Het begin van iedere relatie is mooi, geweldig en harmonieus. Je leert elkaar te vertrouwen en de liefde groeit en bloeit. Maar dan komen de eerste tegenslagen des levens op je pad, zoals bijvoorbeeld het verliezen van je baan. Dus kan men geldproblemen krijgen en kunnen er frustraties, misverstanden, verwaarlozing of conflicten ontstaan. Mits je er over kunt praten, en met elkaar naar oplossingen zoekt kan het uiteindelijk allemaal meevallen. Maar als daarentegen geweld wordt gebruikt om je gelijk te halen en de ander te kleineren en te vernederen, wordt dit een groot probleem. Daarom is het beter om te praten voordat geweld plaatsvindt en onherroepelijk relaties stuk maakt. In een gelijkwaardige relatie moet de basis vertrouwen, communicatie, liefde, geborgenheid, bescherming en veiligheid zijn.

In een ongelijkwaardige relatie stelt de vrouw zich veel zwakker op dan de man. Misschien is dit niet eens bewust, maar een feit is dat vaak in afhankelijkheidsrelaties de vrouw het onderspit moet delven. De vrouw cijfert zich volledig weg en wordt daardoor een makkelijke prooi om alle tegenslagen op te botvieren. Elke vrouw die de eerste keer geweld heeft meegemaakt met haar man/vriend zal, denk ik, het gevoel hebben gehad van; nee dit is toch niet gebeurt? Tenminste dat had ik, het voelde als een nachtmerrie. Zijn reactie achteraf was huilen, spijt betuigen en de belofte om het nooit meer te doen. Hij kwam over alsof hij zich oprecht schuldig voelde over zijn aanval en geweld tegen mij. Vervolgens vergaf en vergaf ik het, aangezien hij ook een tijd daarna heel aardig, begripvol en liefdevol met mij omging, dacht ik dat het nooit meer zou voorkomen. Ineens gebeurde het weer. Elke keer opnieuw tot ik inderdaad dacht dat het de normaalste zaak van de wereld was en

dat ik het maar hoorde te accepteren. Wat er gebeurt is dat je in een isolement raakt en in een depressie, omdat je het ook met niemand kan bespreken. Je schaamt je aan de ene kant en aan de andere kant ben je bang voor de gevolgen als je dat naar buiten brengt. Je moet van goede huize komen, wil je je hele hebben en houden op straat zetten. Het is een moeilijke stap om uiteindelijk naar buiten te treden. Immers, wat gaat er dan gebeuren? Wat zullen je vrienden vinden, wat zal de reactie van je familie zijn, en hoe zal je sociale kring hierop reageren? Allemaal vragen die je tegenhouden om je mond hierover te openen.

Praten is zeer zeker de sleutel! Je moet praten en duidelijk je grenzen aangeven. Zodra het de eerste keer gebeurt moet je laten weten dat je het niet accepteert. Binnen de hulp en dienstverlening zijn diverse trajecten die gezinnen goed op weg kunnen helpen. Maar ook familie of goede vrienden kunnen in dit soort situaties een luisterend oor

bieden. Ook vrouwen moeten weten dat ze om hulp kunnen vragen bij verschillende instanties, zonder dat hun partner in de problemen zou kunnen komen, want vaak is dat het probleem. Soms is het drank- en of gokmisbruik, waardoor vrouwen excuses aanvaarden van de pleger aanvaarden en hun man niet kwijt willen. De partner heeft in hun ogen een reden voor zijn gedrag (al is het geen legitieme reden, want je mag namelijk nooit iemand slaan) om onbewust geweld te gebruiken. De hulp en dienstverlening zouden een laagdrempelige intake of spreekuur moeten hebben. Het moet makkelijk toelaatbaar zijn om hulp te krijgen. Een voorbeeld is, bij de dokter je verhaal kunnen doen, zonder dat je man opgepakt wordt. Als de man in de gevangenis zou belanden, dan zorgt dit alleen maar voor meer problemen. Vooral als hij vrij komt en je de rekening komt presenteren in nog meer geweld. Er zouden bijvoorbeeld ook sleutelfiguren ingezet kunnen worden met diverse achtergronden.

Vaak schaamt de man zich als het naar buiten zou komen dat hij zijn vrouw/vriendin slaat. Maar soms is een vrijdagpreek in de moskee genoeg om hem aan het denken te zetten. Daarnaast is het van belang om aandacht te besteden aan de weerbaarheid van het slachtoffer. De sociale kring zou door middel van het bijwonen van voorlichtingen anders naar zaken moeten kijken en geen kritiek moeten hebben op het slachtoffer alsof er een misdaad is begaan door hulp te zoeken bij instellingen en organisaties tegen huiselijk geweld. Hier gaat het namelijk vaak mis, omdat het slachtoffer juist bang is voor die veroordeling vanuit de eigen gemeenschap. De begeleiding van zowel dader als slachtoffer bij huiselijk geweld is van groot belang, omdat het gaat om gezinsbehoud.

Hulp bij huiselijk geweld

Als u zich zorgen maakt over iemand uit uw omgeving en u vraagt zich af of deze persoon slachtoffer is van huiselijk geweld? Lees verder hieronder wat te doen:

Bij de vraag wel of niet benoemen? Als huiselijk geweld bespreekbaar wordt gemaakt, is het al een grote stap richting betrokkenheid. Veel mensen vinden het moeilijk om zich te bemoeien met andermans privé-leven. Maar het kan al veel helpen als u een luisterend oor biedt aan iemand die problemen heeft. Als u niet zeker weet of iemand te maken heeft met huiselijk geweld, ga dan zorgvuldig met de signalen om. Leg uw indrukken voor aan iemand die u vertrouwt of neem contact op met het Steunpunt Huiselijk Geweld.

Signalen van het slachtoffer

Hieronder vindt u signalen die er mogelijk op kunnen wijzen dat iemand slachtoffer is van huiselijk geweld. Het slachtoffer:

- gaat altijd onder begeleiding met de partner over straat
- heeft bijna geen contact met anderen, zelfs niet met de familie
- moet altijd overal verantwoording over afleggen aan de partner
- heeft regelmatig blauwe plekken, kneuzingen en botbreuken
- mag niet over eigen geld beschikken
- gedraagt zich nederig/slaafs ten opzichte van de partner
- doet niets zonder eerst toestemming te vragen
- heeft moeite met oogcontact
- is zichtbaar bang voor de partner
- is schrikachtig
- zegt vaak: "Ik kan niet Zonder argumentatie..."

Signalen van de pleger

Het gedrag van iemand die huiselijk geweld pleegt, vertoont vaak het volgende gedrag.

Hij of zij:

- overheersend dominant
- praat voor de partner en beslist voor de partner
- is snel jaloers
- is eerst agressief en dan weer heel lief
- behandelt de ander als zijn of haar bezit
- belooft steeds dat het niet meer gebeurt
- wil altijd weten waar de ander is en wat hij of zij doet
- materiële schade (kapot maken van spullen thuis)
- non verbaal dreigend kijken/overheersen

Zoekt u hulp?

www.vieja-utrecht.nl

Hier kunt terecht voor advies en informatie over (aanpak van) huiselijk geweld.

U kunt ook telefonisch contact op met het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld Stad en regio Utrecht. Het ASHG is 24 uur per dag telefonisch bereikbaar op **0900 - 230 03 00**

Aanmelding, hulp en advies:

030-259 98 14

Centraal bureau:

030-271 17 24

ashg@vieja-utrecht.nl

politie:112

Kijk op voor meer informatie over huiselijk geweld:

www.huiselijkgeweldutrecht.nl

www.steunpuntenuiselijkgeweld.nl

www.huiselijkgeweld.nl

www.huisverbod.nl

Samenwerkingspartners in aanpak huiselijk geweld te Utrecht zijn:

- Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld stad en regio Utrecht
- Altrecht
- Aveant
- Bureau Jeugdzorg / Advies en Meldpunt Kindermishandeling
- Centrum Maliebaan
- Cumulus
- Doenja Dienstverlening
- GGD Midden-Nederland
- MEE
- Openbaar Ministerie
- Politie Utrecht
- Portes
- Raad voor de Kinderbescherming
- Rivas Zorggroep
- Slachtofferhulp Nederland regio Utrecht
- Stade-profiel
- Vitras
- Vrouwenopvang Utrecht
- De Waag
- Zuwe

الرحلات، و الخدمة الاجتماعية بتعدد أشكالها في المجتمع الذي يعيشون على ظهرانيه. لا بد من الإشراف الدائم من الأبوين على سلوك الأولاد، وملاحظة ما يتغير من سلوكهم، حتى يمكن تدارك الأمر في مهده بطريقة غير منفردة للأولاد إذا ما حدث اختلال سلوكي من أحدهم.

- يجب أن تؤسس برامج تربوية وافية تراعي حاجيات أولاد المسلمين النفسية و الاجتماعية في أوروبا.

و تهدف إلى غرس القيم الدينية و الأخلاقية و التربية كالعديل و الأمانة و عدم التعدي على الآخرين و العفة و الشرف و تحمل المسؤولية عند إسناد الأعمال إليهم و إتقان العمل...
- إن التسوية داخل الأسر في المعاملة بين الأولاد، سواء أكانت هذه التسوية في مجال المال أو غيرها تعالج العنف قبل أن يقع، فتكون بمثابة التطعيمات التي تدرك أخطر الأمراض المعدية التي كانت تؤدي بحياة الملايين من البشر لأن عدم التسوية مثير للأحقاد و الضغائن، و هذا مما يؤدي إلى العنف.

روى مسلم عن النعمان بن بشير أنه قال : إن أباه أتى به إلى رسول الله صلى الله عليه و سلم فقال: فقال إني نحلته مثل هذا غلاما كان لي، فقال رسول الله صلى الله عليه و سلم: أكل ولدك نحلته مثل هذا ؟ فقال : لا، فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم فأرجعه، و في رواية أخرى عن النعمان بن بشير أيضا قال: تصدق علي أبي بعض ماله، فقالت أمي عمرة بنت رواحة : لا أرضى حتى تشهد رسول الله صلى الله عليه وسلم، فانطلق أبي إلى رسول الله صلى الله عليه وسلم ليشهده على صدقتي، فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم: أفعلت هذا بولدك كلهم؟ فقال لا، فقال اتقوا الله و اعدلوا في أولادكم، فرجع أبي فرد تلك الصدقة.
- للمؤسسات الدينية و خاصة المساجد الدور الأبرز و المهتم في تدعيم القيم الأخلاقية عند الناشئة وغيرهم، فيمكن الأمة و خطباء المساجد بدور لا يستهان به في الدعوة إلى حسن الخلق و البعد عن التطرف في الفكر و العمل. خاصة و أن الناس يكونون أكثر تهيئا في المساجد لسماع الخطب و المواعظ الدروس. إذ تساعد قدسية المكان- المساجد- و مجيء الناس بغرض أداء فريضة الصلاة على إيجاد الاستعداد النفسي و الروحي لاستقبال ما يحث على التخلق ب الخلاق الحسنة و البعد على كل ما يبغضه الشرع.

* ملزيم من المعلومات حول هذا المشروع و جب الرجوع إلى النشرة الإعلامية الخاصة بالتعريف بمشروع " شرف العائلة منظور إليه من زاوية إيجابية" التي ستوزع الى جانب هذه الدراسة.

إن صورة العلاقة بين أفراد الأسرة في الإسلام ترسمها مجموعة من الحقوق و الواجبات، بينتها نصوص الشرع في القرآن الكريم، و أحاديث النبي صلى الله عليه وسلم، و ما استنبط منها من القواعد عامة تنظم هذه العلاقة و لو مارس كل من أفراد الأسرة أمور حياته داخل الأسرة بالشكل الذي و ضحته نصوص الشرع، ملتزما عدم التجاوز في هذه الممارسة فإن ذلك يؤدي الى سد باب من أهم أبواب العنف الأسري، و سنلاحظ من هذه الحقوق و الواجبات الأسرية أنها السبيل إلى تحقيق المودة و الرحمة بين أفراد الأسرة أنها السبيل إلى تحقيق المودة و الرحمة بين أفراد الأسرة الواحدة.

حسن المعاشرة من الحقوق المشتركة بين الزوجين، فأحد الواجبات التي أوجبها الشرع على الزوج أن يحسن عشرة الزوجة و نفس الواجب على الزوجة أن تحسن عشرة زوجها، قال الله تعالى: " و عاشروهن بالمعروف" سورة النساء الآية 19 . و قال تعالى : " و لهن مثل الذي عليهن بالمعروف" سورة البقرة الآية 228

2- عنف الوالدين أو أحدهما في تربية الأولاد يزرع روح الحقد فيهم، و كراهية الوالدين ، و الخوف، و الانعزال عن الناس، و التشرذ و الهرب من البيت و هذا بدوره يؤدي إلى الانحراف. و نصوص الشريعة تبين أن الإنسان مطالب بالرفق عامة فكيف برفقه بأولاده و تبين أن الرفق من جميل الصفات التي تزين مصدره و أن عدمه من الصفات المعيبة.

عن عائشة رضي الله عنها أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: " إن الله رفيق يحب الرفق في الأمر كله" رواه البخاري و مسلم.

3 الطابع السيكولوجي أو النفسي، حيث يستغل أحد الأطراف الحالة النفسية للطرف الآخر ليمارس العنف ضده، كأن يمارس الأب العنف على الأولاد الصغار، سواء أكانوا أولاده أو أولاد زوجته الذين يكونون في رعايته من رجل آخر قبل الزواج بها.

4 الطابع الاقتصادي: حيث تمارس الزوجة في بعض الأحيان عنفا من خلال المطالب الاقتصادية التي تشكل عبئا فوق طاقة الزوج فتشعره بالضعف أو النقص، و تدفعه في كثير من الأحيان من خلال هذه الممارسة إلى الانحراف، كالانحياز إلى الرشوة، أو السرقة إلى آخر الانحرافات في الحصول على المال.

و يبدأ العنف أحيانا منذ فترة الخطوبة إذا مارست أسرة الفتاة ضغوطا على الخطيب من خلال الطلبات التي تجعله يعمل كل ما بوسعه لتحقيقها، من تكاليف الزواج و المهر و مظاهر الاحتفال.
5 العنف البدني أو الإيذاء البدني: و يتم عن طريق الأقوى بدنيا في الأسرة على الأضعف، مثل ضرب الزوجة أو الأولاد، و يصبح هذا الأسلوب العنيف تهديدا قائما في الأسرة، و هو ما يسبب كثيرا من حوادث الطلاق، و قد يؤدي إلى هروب الأطفال من أسرهم، فيعرضهم ذلك للانحراف، وأحيانا يتجاوز كل هذا إذ يعمد المرء إلى تصفية أحد أفراد الأسرة مبرر حماية شرف الأسرة الذي مس جراه عمل غير محمود.

6 الاستحواد على القرار أو الانفراد به يمثل أيضا خصيصة من خصائص العنف الأسري، حيث يكون أحد الزوجين ينفذ ما يترأى له دون مناقشة أو قبول لاحترام الرأي الآخر.

المبحث الرابع: آثار العنف على الفرد و الأسرة و المجتمع

الأسرة كما هو معروف هي اللبنة الأولى في تكوين المجتمع، و لهذا فإنه إذا حدث الخلل فيها أدى ذلك إلى وجود الخلل في المجتمع و إحداه الكثير من المشكلات فيه. و آثار العنف كثيرة بحيث يصعب استيعابها، سنذكر هنا بعض الآثار الواضحة المتكررة عادة في الأسر، المترتبة على العنف التي تعاني منها أفراد الأسرة ، و يعاني منها المجتمع.
1- يؤدي العنف إلى بذر بذور الحقد و الكراهية التي تؤدي إلى ممارسة الجرائم كجرمة القتل مثلا .

2- العنف في التربية للأولاد في الأسرة يربي فيهم الخوف و الانعزال عن الناس.

3- يؤدي العنف في الأسرة إلى اتجاه الأولاد نحو التشرذ و الهروب من البيت هو أحد الموارد التي من خلالها يكترون أولاد الشوارع و تلصق بهم صفة الانحراف.

4- يؤدي اكتساب كثير من الأفراد لصفة العنف إلى انحرافات اجتماعية كثيرة ، كالقتل و النهب، و الضرب، و الاعتداء على الآخرين، و إتلاف الممتلكات العامة، و تعاطي المخدرات.

5- الشخصية العنيفة يظهر فيها روح الاندفاع و التهور، و عدم النضج.

6- يغلب على كثير من الشخصيات العنيفة العجز عن التفكير في أنفسهم كأفراد أو في القيم الاجتماعية و الأخلاقية.

7- من آثار العنف الاجتماعية و النفسية السلبية في الأسرة حدوث الطلاق، و هو أحد الأسباب الخطيرة المؤدية إلى تفكك الأسر، فتضعف العلاقات الاجتماعية داخلها.

المبحث الخامس: علاج العنف في نطاق الأسرة

- يحتاج علاج العنف في الأسرة إلى تصافر جهود جهات مختلفة و مؤسسات مجتمعية كثيرة، و من الطبيعي أن تكون الأسرة هي البداية في علاج عنف أولادها، فنعمل على غرس القيم الدينية و الخلقية فيهم، كما نكثر من مجالسة الأولاد، و إجراء الحوارات المتعددة معهم، و إتاحة الفرصة لشغل أوقات الفراغ عندهم بالأعمال المفيدة: كالرياضة ، و

العنف الأسري

المظاهر و الأسباب و النتائج و طرق المواجهة

المبحث الأول: أهمية الأسرة في الإسلام

المبحث الثاني: التأديب في نطاق الأسرة: مشروعيتها، شروطه، وآدابه

المبحث الثالث: خصائص العنف في الأسرة

المبحث الرابع: آثار العنف على الفرد و المجتمع

المبحث الخامس : علاج العنف في نطاق الأسرة

تقديم

تأتي هذه الدراسة كخلفية نظرية لمشروع اجتماعي حمل اسم "العنف في الأسرة"

يتم معالجته و تطبيقه على صعيد هولندا من طرف مؤسسات رسمية و مؤسسات المجتمع.

المدني. من هذه المؤسسات التي أولت عناية كبرى لهذا الموضوع " مؤسسة العمل

المشترك للمغاربة بهولندا" SMN التي حملت على عاتقها مهمة التدقيق النظري في

الموضوع و مقارنة الموضوع المقاربة الشرعية التي تعتمد إلى قراءة و توظيف النصوص

الدينية لمعالجة قضايا الواقع و العصر.

تلح كل الشرائع السماوية و القوانين الوضعية على ضمان حق الفرد في الحياة. و لكن الناظر في

الممارسات اليومية يتبين أن عددا كبيرا من النساء يتعرضن يوميا للقتل تحت خلفية " جرائم

الشرف" بل إن عادات اجتماعية في كثير من المجتمعات تضحى بأحد من أفراد الأسرة و غالبا ما

يكون المرأة أو البنت. وبناء على ذلك فإن الدفاع عن انتهاك حق الفرد، يقطع النظر عن جنسه

و لونه و عرقه و دينه، يعد اليوم ضرورة و أولوية مطروحة بشدة على الضمير الجمعي.

من هذا المنطلق سعت جملة من المؤسسات و الجمعيات في هولندا و على رأسها SMN لتعريف

الناس عامة و المسلمين خاصة بخطورة هذا الموضوع و سبل الوقاية منه.

الدراسة هذه، مقارنة شرعية لموضوع العنف داخل الأسرة المسلمة مع التركيز على

موضوع جريمة الشرف. إذ يمكن توظيف هذه الدراسة كخلفية شرعية لتناول هذا

الموضوع من طرف الأئمة في المساجد.

كما أنه بالإمكان أن يتخذ كإطار نظري لجملة من الدروس و التدريبات لعامة الناس و

للفاعلين الاجتماعيين خاصة في المجتمع الذي نعيش فيه.

المبحث الأول: أهمية بناء الأسرة في الإسلام

يتكون المجتمع الإنساني من مجموع الأفراد الذين يعيشون فيه و هؤلاء الأفراد نشأوا في

أسر أساسها زوج و زوجة، إلا في الحالات القليلة التي يكون فيها الأبناء نتيجة لقاء غير

شرعي و الأسر في حقيقتها كوحدات البناء في الأبنية المحسوسة التي تحيط بنا أو نسكن

فيها، و لاشك أنه إذا كانت الوحدات التي يتكون منها أي بناء قوية متماسكة فإن ذلك

ينعكس على البناء نفسه بالقوة و التماسك بعكس ما إذا كانت الوحدات ضعيفة هشة

التكوين فإن هذا يؤدي إلى ضعف البناء و هشاشته وقد أبان أهمية بناء الأسرة ما جاء

من نصوص شرعية تحث على أن يراعي الجانب الخلقي الديني عند تكوينها، فوجدنا

رسول الله صلى الله عليه و سلم ينصحنا عند الرغبة في تكوين الأسرة أن يتخير الرجل

المرأة ذات الدين، فبعد أن بين رغبات الرجل تتجه عند إرادة الزواج إلى المال الذي يكون

تحت يد المرأة أو إلى حسنها، أو إلى جمالها، أو إلى دينها، أمرنا بأن يتجه الاختيار إلى المرأة

المتمسكة بدينها قال صلى الله عليه و سلم: " تتحك المرأة لأربع، لمالها، و لحسبها، و

لجمالها، و لدينها، فاطفر بذات الدين تربت يداك" رواه السبعة: أحمد، و البخاري، و

مسلم، و أبوداود، و الترمذي و النسائي و ابن ماجه.

المبحث الثاني: طبيعة العلاقة بين أفراد الأسرة في الإسلام

إن صورة العلاقة بين أفراد الأسرة في الإسلام ترسمها مجموعة من الحقوق و الواجبات،

بينتها نصوص الشرع في القرآن الكريم، و أحاديث النبي صلى الله عليه و سلم، و ما

استنبط منها من القواعد عامة تنظم هذه العلاقة و لو مارس كل من أفراد الأسرة أمور

حياته داخل الأسرة بالشكل الذي و ضحته نصوص الشرع، ملتزما عدم التجاوز في هذه

الممارسة فإن ذلك يؤدي إلى سد باب من أهم أبواب العنف الأسري، و سنلاحظ من هذه

الحقوق و الواجبات الأسرية أنها السبيل إلى تحقيق المودة و الرحمة بين أفراد الأسرة

أنها السبيل إلى تحقيق المودة و الرحمة بين أفراد الأسرة الواحدة.

حسن المعاشرة من الحقوق المشتركة بين الزوجين، فأحد الواجبات التي أوجبها الشرع على الزوج أن

يحسن عشرة الزوجة و نفس الواجب على الزوجة أن تحسن عشرة زوجها، قال الله تعالى: " و

عاشروهن بالمعروف" سورة النساء الآية 19 . و قال تعالى: " و لهن مثل الذي عليهن بالمعروف" سورة

البقرة الآية 228

المبحث الثالث: خصائص العنف في الأسرة

شاءت إرادة الله - عز وجل- أن يخلق من كل شيء زوجين قال الله تعالى:

(و أنه خلق الزوجين الذكر و الأنثى) و قال تعالى: (ومن كل شيء خلقنا زوجين لعلكم

تتذكرون). و ليس موضع أن يكون الرجل و المرأة داخلين في عموم النصوص. ولابد في العقل

السليم أن تكون الزوجية في كل من العوامل التي تؤدي إلى التلاؤم و التناغم بين المخلوقات،

و أداء وظيفة كل من المخلوقات، و أداء وظيفة كل مخلوق لمهمته على الوجه الأكمل.

ولا يتصور أن تكون الشدة و العنف بين كل زوجين من الأشياء بما في ذلك الإنسان، مثمرة

للثمرة المرجوة من خلق الأشياء زوجين.

الرحمة تناقض العنف

لا تجتمع الرحمة مع العنف، فمن الواضح الذي لا يحتاج إلى تأكيد أن الرحمة تناقض العنف،

لأن العنف ضد الرفق، فإذا كان العنف هو أخذ الغير بالشدة و القسوة، فإن الرحمة بخلاف

ذلك، فهي معاملة الغية بالرفق و العطف عليه، و قد حثت نصوص الشرع على الرحمة، و

حببت في التعامل بها حتى مع الحيوان.

خصائص العنف في نطاق الأسرة

1 العنف في الأسرة أكثر وقوعا منه خارج الأسرة، فيقرر بعض الباحثين أن عدد جرائم

العنف التي تقع داخل المنزل يفوق ما يرتكب خارجه، وأن معدلات العنف بين أفراد

الأسرة تفوق مايقع بين الغرباء.

Samenwerkingsverband van Marokkaanse Nederlanders

Postbus 14172

3508 SG Utrecht

Tel: 030-2367327

Fax: 030-2369118

E-mail: info@smn.nl

Website: www.smn.nl

Over het SMN

De missie van het SMN is het verbeteren van de maatschappelijke positie van Marokkanen in Nederland en het versterken van de Marokkaanse gemeenschap met als doel volwaardig burgerschap. In de visie van het SMN betekent dat evenredige participatie van Marokkaanse Nederlanders op alle maatschappelijke terreinen en emancipatie als groep en als individu op basis van een eigen gekozen identiteit als Marokkaanse Nederlander. In het realiseren van deze missie is eigen kracht en verantwoordelijkheid het uitgangspunt.

De doelstelling van het SMN ligt in het verlengde van onze missie. Die doelstelling is het behartigen van de belangen van Marokkanen in Nederland in de meest brede zin van het woord.

Het SMN behartigt de belangen van Marokkaanse Nederlanders op verschillende manieren.

De belangrijkste kerntaken zijn beleidsbeïnvloeding door deelname aan overleg en pleitbezorging, netwerkvorming, voorlichting en projectontwikkeling en –uitvoering.

© SMN, november 2011

[twitter](#) [Linked in](#)